

BORBÉLY TIBOR:

Szüületésnapom

Harminchárom év dohányát pipálta el bennem az élet. Látod barátom: az arcom, miként a tajték, — beérett. Az anyag és vonásait színessé váltva visszaadja, s az idő munkáló erejét, amit hitem tanít, már arcom is mutatja. Így, megjelölve, — túl életem felén, mert annyi harcom volt haszontalan, joggal, férfinek nevezhetem magam.

O, távoli már a hit, — mikor azt hittem én, ha éjjel, csillag alatt víz az utam, meg kell hajtanom magam, s nem magamért, — a csillagokért, hogy óvatosan le ne lókjem.

Most, főöttem magaslik harminchárom év hegye, amelynek nem csúcsára értem, hanem a szelíd völgybe le, hol hátamat fűszálnak támasztom, csodálom a köröttem élő világot, míg önmagamnak magyarázom az ismert törvények szerint e furcsaságot: itt lent, — tágabb a látóhatár. Igaz, — az engem támasztó fű kicsiny, de vad viharnak erejétől, mitől erős tölgylek törnek, e kicsiny fű, csak megdőlhethet. Vihar ütén, szél megszüntén: egyenes.

Emlékezem, — mikor pilóta voltam s a végtelen felé velem rakéta szállt, — lenéztem: apró golyócska volt a föld. Odafönt, oly tisztán látszott egy-egy földrész, egy-egy csillogó folyó, — vagy nagyobb városok. De láthatatlan maradt, a milliónyi sok apró ereske, búvópatak, — amelyek szüntelen vizet hordanak a látható folyókba.

Talán, ezért ily tárukozó a végtelen, — fűszál tövén, idelelenn. Es nem, — nem vagyok mégsem parányi! Hatalmassá tesz, — e már túlléphetetlen földköz. Itt nőtem végre fel a fák magaság, madarak daláig, a hangtalan éjig, — az emberi értelemig.

Párbeszéd az Ákettővel

Nézzé, egy ilyen virulens vírusnak nem kunszt influenzát okoznia, különösen, ha Ázsiából jön — mondta szerényen az Ákettő, amikor megkérdeztem tőle 38 és 39 fok között, hogyan képes olyan nagy feladat megoldására, mint fél Európa megfertőzésére.

Beljebb fészkelődött sejt-magjamban, kereszte rakta ribonukleinsavait és kedvesen, meglegedetten folytatta: — ...különb is összefogásban az erő. Néhány trillión elhatároltuk, hogy mi, Ákettők összetartunk, s ha mi ezt elhatároztuk, akkor úgy is van, mint érezni tetszik...

Kivert a veríték, kettőt-hármat hörgöttem, valóban érzem, mit jelent az összefogás... — ...Meg aztán — tett hozzá még egy kis toxint mondanójához — maguknak magyaroknak nagyon jól kell tudniuk, hogyan lehet viszonylag gyorsan eljutni Ázsiából Európába... Megsúgom bizalmasan, mi már akkor itt voltunk, amikor első, vagy nátha Arpad bejött ebbe az országba... Nagyon neveltünk a minap egy tudós hörgőjében, amikor azt fejtegette, hogyan puhították őseik a nyereg alatt a húst...

Mi voltunk a nyereg alatt. Csak akkor még nem adtak nevet nekünk.

— És dessék bondani, vírus úr... vagy hölgy?

— Nálunk az teljesen mindegy.

— Szóval bondja, kedves vírus, beddíg bírja a bi oltóanyagait és beddíg óhajtanak baradni? — bondtam, az-az mondtam ziháló lélegzettel e nemtelen vírusnak...

— Nézzé, uram, mert maga az, ugye?

— Hogy a fenébe ne, hát bicsoda vírus baba, ha dem vesi észre, hogy fű vagyok-e vagy leány!

— Már megbocsát, mi a fel-ső részen vagyunk... És ugye érheti az embert megfertetés... Elég sok a kövér ember magunknál... Szóval, ami a kérdést illeti, nagyapám nem mond, az osztódásra képtelené vált az oltóanyaguktól, de én már nagyon szeretem. Ugy megszoktam, hogy hiányozna is... Na, viszlát!

— Jaj, hála égnek, elmegy? — lelkendeztem és már érezni véltem, hogy sültjed a lázam...

— El hát... osztódn! — mondta a vírus, és elhelyezkedett a balhílusnak nevezett nászágyon a tudómban.

Gyurkó Géza

ADATIK TUDTÁRA

A huszonnégyökrös-hegy

Széles e hazában — szerencsére — kevés ember akad, aki ne tudná, ki volt Török Bálint. Különösen most, hogy a mozikban színes filmként vetítik *Gárdonyi Géza* nagy regényét, az *Egri Csillagokat*. Budapesttől

tíz pernyire

Törökbalint község viseli a szerencsétlen sorsú enyingi főúr nevét. A leletek tanúsága szerint a bronzkor óta lakott település volt itt s Török Bálint a XVI. században várát építtette ide a török seregek feltartóztatására. Buda elfog-

lalása után azonban Török Bálint is fogságba került és életét Konstantinápoly börtönében fejezte be. A várat lerombolták, még a környéke is teljesen elpusztult. Ma már a nyomát sem találjuk például Csík falunak, amelyről pedig a korabeli pergamenekben sok szó esik.

A vasútállomástól nem messzire zömök, fenyvesekkel borított

sziklás hegy

magasodik. A Huszonnégyökrös-hegy nevérol több legendát ismernek a helybéliek.

Legalább két történetet lehet elfogadni belőlük.

Jávorka Péter szerint valamikor gazdag mézáros lakott a faluban. Egyszer fogadást kötött — feltehetően boros fővel — a barátaival, hogy egyhuzamban felszalad a több mint kétszázötven méter magas hegyre, ha jutalmul 24 ökröt kap. Az alkut megkötötték és a mézáros futott, futott egyfolytában fel a tetőre. Hanem, hogy felért, csak kiáltott egyet és holtan bukkott a megerőltetéstől a sziklákra.

Ennél a történetnél azonban

valószínűbb

az elnevezés onnan származik, hogy a törökök ágyúikat csak 24 ökrrel tudták felvonszolni a tetőre, amikor elkezdték a törökbalinti vár ostromát.

A neven kívül még egy különlegességet találunk ezen a helyen: hazánkban rendkívül ritka virág, a „Sziar aranya” virít itt.

—komáromi—

Az egyetemi jelentkezés határideje: május 2

A művelődésügyi miniszter módosította a felsőoktatási intézmények nappali tagozatára történő jelentkezés rendjét, illetve határidejét. Eszerint a korábbi május 10-e helyett május 2-ig kell eljuttatni a jelentkezéseket a felsőoktatási intézményekhez. A pályakezdeményezés vizsgálati miatt ez alól kivételt képeznek a tanítóképző, az óvónőképző, valamint a gyógypedagógiai tanárképző főiskolák. Itt a jelentkezés határideje: március 25.

Juhászbotos állatorvos

Dr. Kégl Tamás fiatal állatorvos — akit közgyűlésen tag-nak is felvettek a Balatonkennesi Egyetértés Tsz-be — nagy ambícióval látott hozzá a közös gazdaság állattenyésztésének fellendítéséhez. Különösen a juhtenyésztést kedveli, és neki is nagy része van abban, hogy a szövetkezet néhány évvel ezelőtt még gyenge állományát Veszprém megye egyik legjobb tenyésztévé fejlesztették. Az állatorvos a legnagyobb elismerést akkor kapta, amikor a vidék egyik legöregebb juhásza neki adományozta régi faragott botját. Dr. Kégl Tamás azóta munka közben egy percre sem válik meg a kedves ajándéktól, és autójában is magával hordja a díszes faragású juhászbotot.

Vasárnap Isaszegen

IRODALMI DÉLUTÁN

Az isaszegi művelődési ház és a néprónokklub, vasárnap délután három órakor a nemzetközi nőnap alkalmából Fáklya címmel irodalmi délutánt rendez. Közreműködik: Dénes Margit zeneszerző, Fodor Zsóka, a Vígyszínház tagja és Fábrián Zoltán író. Műsorvezető: Baranyi Ferenc költő, a televízió Fáklya című irodalmi műsorának riportere.

(m. o.)

KÖNYVESPOLC

LENIN:

A KOMMUNISTA INTERNACIONÁLÉRÓL

A Kossuth Könyvkiadó méltó módon, Lenin cikkeinek, beszédeinek és leveleinek igényes válogatásával köszöntötte a félvezszázados évfordulót, a III., a Kommunista Internacionálé megalakulását. A forradalmi munkásmozgalom történetének egyik döntő út-közete volt a csödbe jutott Zimmerwaldi Internacionáléval való szakítás, s Lenin szavaival élve, a „valódi internacionális” nemzetközi fórumának létrehozása. Az 1919. március 2-6 között lezajló alakuló kongresszus előtt Lenin jövőbe mutató módon állapította meg: „Nem a számmon fordul meg a dolog, hanem a valóban forradalmi proletárium eszméinek és politikájának helyes kifejezésén. Nem az internacionalizmus „proklamálása” a lényeg, hanem az, hogy még a legnehezebb időkben is tudjunk a gyakorlatban internacionalisták lenni.” Lenin jó néhány beszédben és cikkben foglalkozott az internacionalizmus gyakorlati kérdéseivel, vitázva azokkal, akik csak proklamálják az internacionalizmust, de közben „meggalázzák a szocializmust.” Ezeket a beszédeket és cikkeket a kötet igen világos, gyorsan áttekinthető csoportosításban közli.

A másik kérdés, amelyre a Kommunista Internacionálé kapcsán Lenin megkülönböztetett figyelmet fordított, a nemzetközi munkásmozgalom irányzatának kérdése volt. Így kapott helyet a kötetben A „baloldaliság” mint a kommunizmus gyermekbetegsége című művének több részlete, a svájci szociáldemokrata párt kongresszusán elmondott beszéde, a magyar munkásoknak küldött üdvözlés, a német kommunistákhoz intézett levél, sok más mellett. Lenin — mint a mostani gyűjtemény is igazolja, anyagbőségével — minden alkalmat megragadott arra, hogy a burzsoázia, s a szociáldemokraták árulásának leleplezése mellett a nemzetközi munkásmozgalom eszmei-szervezeti erejét is növelje, ha kellett, éppen a kritika eszközével, mint ezt — a többi között — a Clara Zetkinhez,

Thomas Bellhez, a lengyel kommunistákhoz intézett levél is bizonyítja.

A fél évszázaddal ezelőtt lezajlott alakuló kongresszus valóban emlékeztetőre, emlékeztetésre méltó esemény. Lenin szavaival, azért, mert „A III., Kommunista Internacionálé világtörténelmi jelentősége abban rejlik, hogy megkezdte valóra váltani Marx óriási jelentőségű jelszavát, azt a jelszót, amely a szocializmus és a munkásmozgalom évszázados fejlődését összegezi, azt a jelszót, amelyet ez a fogalom fejez ki: proletárdiktatúra.”

Ősz Ferenc:

NYOMOZ A VÁROS

12.

A megyei lap híre és Zöldi ismételt sajtótájékoztatói lecsillapították a közvéleményt. A Levendulában is megcsappant a forgalom. A léggömböt nagyra lehet fújni, de amikor kipukkan, darabjai szanaszét repülnek, és nyoma sem marad.

Ambrus úr visszatért a közel-keleti helyzet kommentálásához. Terebesi úr unottan hallgatta, de mostanában a fényképezésnek egyre rosszabbul ment, dolga híján pedig kénytelen volt elviselni az öreg locsogását. Ahol lehetett, azért ellentmondott neki:

— Tudja, Ambrus bátyám, én csak azt nem értem, hogy van az, hogy ilyen közismert reakciók és antiszemita, mint maga, miért szeretik most annyira Izraelt?

— Maga engem ne provokáljon! Vegye tudomásul, hogy én a városi pártbizottság egyik munkatársával is szoktam politizálni.

— És azzal is így beszél?

— Naná! Különb honnan tudná meg, hogy mit mond a reakció?

Ebből is látszik, hogy az élet — ahogy mondani szokás —

visszazökkent a régi kerékvágásba.

Némi élnékséget csak az okozott, hogy megjelent Lillacska, ezúttal vörös hajjal. Ma szabadnapos volt, de azért itt töltötte a fél délelőttjét. Most azonban nem ült le sem Zöldihez, sem Ambrus bácsihoz, hanem beállt a pult mögé a délelőtti kávéfőzőnővel beszélgetni. Elmondta neki Karcsi, boldogságot, elmondta, hogy szereti ezt a fiút és ha akarja, hozzámege feleségül.

Zita — a kolléganő — kicsit irigyen hallgatta. Zita mást sem csinált egész életében, mint csalódott. Ebben meg is keseredett, és azt hitte, hogy bölcs is lett.

— Csak ne add ki magad — tanácsolta. — Ne vegye észre rajtad, hogy ennyire belediliztél. Minden férfi strici és viszára vele. Addig érnek valamit, amíg kétségeik vannak...

— Ezt én nem tudom játszani...

— Elég hülye vagy, fiam. Rá is fázol!

— Szerintem mit kellene tennem?

— Most egy kicsit lehűteni. Ne higgye azt, hogy az első

éjszaka után császárrá koronáztad. A helyedben lazítanék egy kicsit... Ha majd jön, mondd neki, hogy nem érsz rá...

— Azt én nem tudom kimondani. Alig várom, hogy jöjjön.

— Ha te a jövődért erre sem vagy képes... Tudod mit? Este lesz nálam egy klassz banda. Meghívlak, bár magam ellen teszek, mert magadba-bolondítod az én fiúmat is, de nekem úgyis mindegy...

— Megpróbálok...

A délutáni randevúra Karcsi futva érkezett:

— Vissza kell mennem, mert egy cső eltört a pincében...

— Miféle pincében? Látod, azt sem tudom, hol dolgozol.

— Az egyetemen. Karbantartó szerelő vagyok... Szóval este jöhetnek — sugárzott a fiú.

— Ma nem... Sajnos, nem érek rá — nyelt nagyokat Lillacska.

— Nem?

— Tudod, elégerkedtem... — mondta és magában azon dühködött, hogy a fiú erőszakoskodjon, könyörögjön, és ő engedessen. Karcsi azonban komoluk hallgatott.

Tea öt dollárért

A jövő héten

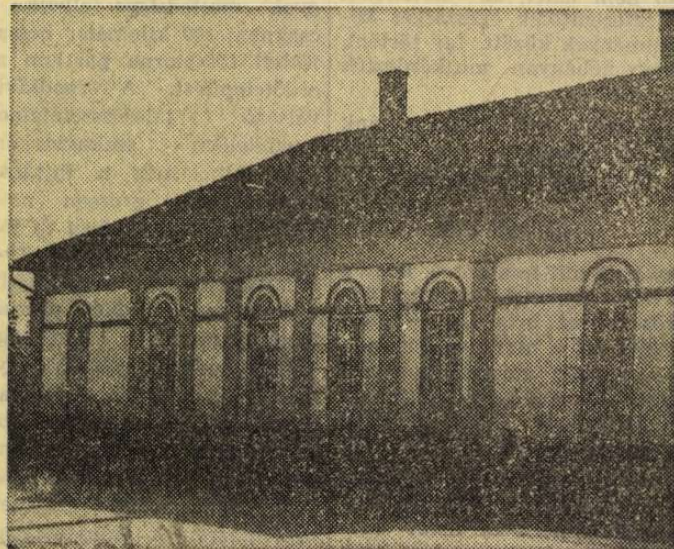
Új folytatásos regény közlését kezdjük

A jövő héttől új folytatásos regényt kap kézhez az olvasó: az ismert dokumentum- és kalandregényíró, újságíró, Pintér István, Tea öt dollárért című művét.

A disszidens Kása Bertalan összeismerkedik New Yorkban a szép fekete angol lánnyal, Ruth-tal, de kapcsolatba kerül az FBI nyomozóival és egy kémközponttal is. Ezekből az ismeretségekből keletkeznek az izgalmas kalandok és bonyodalmak, amelyek...

De ezt már nem mondjuk el, hiszen erről szól a regény.

Műemlékrejtvény (12.)

Abony, Zalka Máté út 15. Klasszicista stílusú kúria. Utcai homlokzatán toszkán falpillérek között hat ablak.

Olaszország melyik részét nevezik ma is toszkán vidéknek?

Mi volt Zalka Máté neve a spanyol polgárháború idején?

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a rejtvenyek megfejtését egyszerre, mind a 30 rejtvénykep közlése után küldjék be a szerkesztőségünkbe, zárt borítékban, amelyre írják rá: „Műemlékrejtvény”. A borítékra 1 forintos bélyeget kell ragasztani. Mivel április 4-e és húsvét miatt négynapos munkaszünet lesz, az eredeti kiírástól eltérően, a megfejtést április 4-ig kell beküldeniük, a győztesek névsorát pedig április 13-4, vasárnapi számunkban közöljük.

— Jó... Így is jó... — mondta és felállt.

— Karcsi! Várj...

— Sietek mondta, és hátra se nézett.

— Na? — kérdezte Zita.

— Lehet, hogy igazad volt. Nem is nagyon szívóskodott. Kik lesznek nálad este?

Farkas őrnagy a meglévő embereket beosztotta a járóőrökbe. Egyelőre a munkáőröket sem akarták igénybe venni. Csak a rendőrök járták a kiserdőt és a vasútállomás környékét.

— Ha ennek a szatírnak egy csepp esze van, akkor most szépen ledekllok egy ideig — mondta Kovácsnak.

— Én is ezt tartom valószínűnek. De azért résen kell lennünk.

Az ügyeletes tiszthelyettes jelentette, hogy Kerekes Gergely szeretne az őrnaggyal beszélni.

— Nem birom — acsargott Farkas.

— Ne bántsd az öreged. Én is sokszor dühögök rá, de mindig megbocsátok neki.

Leles, buzgó ember. Nem foghatjuk rá, hogy nyüzsgésében valami érdek vezet. Mese-szerű mint patikus is állandóan szervezkedett. Hol legényegylet, hol népdalgyűjtő mozgalmat, hol végigkilincselte a város urait a szegények részére adományokért. Ez már így hal meg, valamelyik kampanya közben...

— Kérdje be az elvtársat — enyhült meg Farkas.

— Szervuszatok... Na, fiam, ez derék munka volt. Délben